

Soutěž „Vyznám se ... v historii holocaustu obecně, i ve Vsetíně“

Název školy: **Základní škola Vsetín, Sychrov 97**

Jména:

David Mlýnek

Tomáš Volek

František Šumšala

Zodpovědný učitel:

Mgr. Jaroslava Ševčíková

Téma 1- Obecně o holocaustu

1.1. Druhá světová válka vypukla 1. září 1939, kdy nacistické Německo napadlo Polsko

1.2 Byl německý nacistický plán na systematickou genocidu evropského židovstva během druhé světové války, který měl být vyústěním Holocaustu. Jeho cílem bylo vyhubení-decimace evropských židů.

1.3. Holocaust je označení pro systematické a státem provozované pronásledování a hromadné vyvražďování osob označených jako Židé prováděné nacistickým Německem a jeho spojenci v době druhé světové války. Během této genocidy bylo vyvražďeno kolem 6 milionů Židů. (Zdroj: Wikipedia.)

1.4. Terezín byl vybudován v letech 1780 - 1790 jako pevnost střežící severní přístupy do vnitrozemí Čech. V roce 1782 mu byl udělen statut města, jehož život byl těsně spjat s vojenskou posádkou. Malá pevnost, tvořící součást terezínského pevnostního systému, proslula v dobách habsburské monarchie jako věznice a trestnice pro vojenské i politické vězně. Nejtragičtější období v dějinách města představují léta 2. světové války. Němečtí okupanti nejprve v červnu 1940 zřídili v Malé pevnosti policejní věznici pražského gestapa a poté 24. listopadu 1941 ve městě samotném ghetto. Tento sběrný a průchozí tábor byl určen nejprve pro Židy z tehdejšího Protektorátu Čechy a Morava, později také z Německa, Rakouska, Nizozemska, Dánska a Slovenska. Tento účel plnilo ghetto v letech 1941-1945. Dnes je v tomto místě památník Terezín. Památník Terezín vznikl v místech utrpení desetitisíců lidí původně jako Památník národního utrpení roku 1947 z iniciativy vlády znovu obnoveného Československa.

1.5. Belzec, Bialystok, Lodžské ghetto, Osvětim, Osvětim- cikánský tábor, Sobibor, Stutthov, Trawniki, Treblinka, Varšavské ghetto- Polsko, Dachau, Flossenbug, Ravensbruck, Sachsenhausen- Německo, Gross-Rosen- Dolní Slezsko, Hodonín u Kunštátu, Lety u Písku, Terezín- Protektorát Čechy a Morava, Mauthausen- Dolní Rakousy, Pinsk- ghetto- Bělorusko,

1.6. Ghetto Terezín-Terezín byl vybudován v letech 1780 - 1790 jako pevnost střežící severní přístupy do vnitrozemí Čech. V roce 1782 mu byl udělen statut města, jehož život byl těsně spjat s vojenskou posádkou. Malá pevnost, tvořící součást terezínského pevnostního systému, proslula v dobách habsburské monarchie jako věznice a trestnice pro vojenské i politické vězně.

Nejtragičtější období v dějinách města představují léta 2. světové války. Němečtí okupanti nejprve v červnu 1940 zřídili v Malé pevnosti policejní věznici pražského

gestapa a poté 24. listopadu 1941 ve městě samotném ghetto. Tento sběrný a průchozí tábor byl určen nejprve pro Židy z tehdejšího Protektorátu Čechy a Morava, později také z Německa, Rakouska, Nizozemska, Dánska a Slovenska.

Koncentrační tábor Osvětim-Osvětim (německy Auschwitz, polsky Oświęcim) je asi čtyřtisícové městečko v jižním Polsku. Za druhé světové války bylo pohlceno rozpínající se německou „Říší“. Na rozkaz Heinricha Himmlera ze 27. dubna 1940 zde byl v bývalých kasárnách polské armády založen koncentrační tábor (později spíše vyhlazovací). Velitelem tábora byl jmenován Rudolf Höss.

1.7. Nad hlavní branou při vstupu do koncentračního tábora Osvětim byl napsán nápis „Arbeit macht frei- Práce osvobozuje.“

1.8. Pochod smrti je expresivní označení pochodu, jehož výsledkem je smrt většiny či všech zúčastněných (resp. s nadsázkou pochodu vyžadujícího značné úsilí). Termín se používá zejména pro případy pochodů v době II. světové války, kdy v letech 1944-5 byli vězni z koncentračních táborů, blízko fronty nuceni pod hrozbou okamžitého usmrcení jít mnohakilometrové pochody bez dostatečné obživy a odpočinku. Ač zpravidla primárně plnily úlohu evakuace před postupujícími spojeneckými vojsky, předpokládá se, že smrt co nejvíce vězňů mohla být jedním z očekávaných důsledků. Pochody smrti byly organizovány německými nacisty, kteří tyto pochody používali zejména v letech 1944-1945.

1.9 **Antisemitismus** je nepřátelství nebo předpojatost vůči židům jako představitelům židovského náboženství judaismu, etnické skupině nebo rase. Přestože samotné slovo antisemitismus odkazuje ke všem semitským národům, je tento termín používán většinou pro označení nepřátelství vůči židům. Jde o formu xenofobie, která může mít různé formy, od osobní nenávisti až k institucionalizované násilné perzekuci.

Zdroj: www.wikipedia.cz

Téma 2-Vsetínští židé (a kniha „Očima dítěte“)

2.1. Ze Štěpánské ulice směrem na Benátky po levé straně

2.2. Židovská synagoga byla vypálena 20.3.1939

2.3. Vsetínští občané se dozvěděli z vyhlášek o zřízení Protektorátu Čechy a Morava o připojení k Německé říši 17.3.1939

2.4. Velitel města Vsetína, který do Vsetína dorazil 17.3.1939 byl poručík Thore

2.5. V době "Protektorátu" se jmenovalo Vsetínské Horní náměstí "náměstí Adolfa Hitlera"

2.6. Okupační úřady ve Vsetíně v roce 1941 evidovaly 75 lidí – židů

2.7. Vsetínští židé museli na svém oděvu nosit viditelně žlutou hvězdu s černým nápisem JUDE od roku 1940

2.8.

2.9.1. zákaz sňatků mezi Židy a árijci

2. vyloučení z veškerého politického a společenského života

3. zákaz volného cestování

4. zákaz vykonávat různá povolání (lékařské a advokátní praxe, obchodu atd.)

5. zákaz navštěvovat školy (kromě základních)

6. zákaz vycházení bez JUDAISTICKÉ hvězdy a ve večerních hodinách

7. zákaz studovat a vykonávat jakoukoliv práci kromě manuální

2.10. Eichnerovi, Kulkovi, Kohnovi

2.11. Židovský hřbitov se nachází po levé straně evangelicko-katolického hřbitova za zdí. Vstup je z levé strany od Smuteční obřadní síně

2.12. Poslední vsetínští židovští obyvatelé byli ze Vsetínského nádraží v dobytčích vagónech transportováni do Terezína 14.9.1942

2.13. Z původích 75 židů se na Vsetín po valce vrátilo 7

2.14. Vsetínská židovská dívka, která si psala deník a pak ho jako dospělá zpracovala do knihy "Očima dítěte" jmenovala se Ilse Eichlerová

2.15. Na místě kde stával dům - vila Hubertus rodiny malé Ilse stojí dnes hotel

Vsacan

2.16. Matka Ilse se jmenovala Charlotta Eichlerová

2.17. Ilse se narodila 21.12.1929, ve Vsetíně

2.18. matka zemřela Ilse 27.2.1942, to bylo malé Ilse 13 let

2.19. Rodina se jmenovala (rodina Žárská)

Téma 3- Vyprávěj...

Terezín

Přišel červenec 1942, transport AAu (27. 7. 1942 z Prahy) a my jsme jím odjeli do Terezína. Přijeli jsme do Bohušovic a protože tehdy ještě nebyla vlečka do Terezína postavena, šli jsme těch několik kilometrů pěšky. Byla to dost úmorná cesta, ale ta zavazadla nám stejně všechna sebrali, což byl nějaký trest za atentát na Heydricha. Nebyli vybaveni na zimu a na běžný život v Terezíně. Bydlel jsem zpočátku s bratrem v Hannoverských kasárnách, ale krátce na to jsme byli přeřazeni do domova mládeže v L 417. Tam, v bývalé škole, jsme byli ubytováni v tělocvičně, která v této době sloužila jako přechodný domov všech nově přichozících chlapců. Já jsem tam dlouho nebyl, protože jsem onemocněl spálou a byl jsem odeslán do nemocnice na infekční oddělení.

Životní podmínky v Terezíně byly různé. Nejhuře se vedlo starým, nemocným lidem. Židovská samospráva neměla dost prostředků, aby zlepšila situaci všem vězňům a tak se především starala o děti a mládež, v těch viděla naději do budoucna. Proto i my, v dětských domovech, jsme se měli poněkud lépe.

Když jsem se na podzim 1942 uzdravil, vrátil jsem se zpátky na L 417. Každá třída té školy tvořila jakýsi miniaturní domov a byla vlastně svéráznou jednotkou, neboť vychovatelé působili na své svěřence, na děti, podle svého politického přesvědčení.

Vydávali jsme dokonce i časopis. Většinou se mluví hlavně o časopise Vedem, který je - myslím právem - považován za nejlepší a který vydávali chlapci v domově číslo jedna, ale ve skutečnosti každý domov, každé číslo, každá třída měla vlastní časopis. Také my jsme založili časopis a protože já jsem měl určité, i když ne zcela vynikající, kreslířské nadání, dělal jsem do toho časopisu obálku. Pamatuji se asi na tři čísla. Každé číslo vyjadřovalo nějakou skautskou zásadu, jako pomoc bližnímu, nebo záchrana slabšího, nebo přísaha zásadám spravedlnosti a věrnosti. Snažil jsem se to ztvárnit pomocí rukou a jejich různých pohybů.

Kromě toho jsme nesmírně žili hudbou. To byla naše nejenom estetická, ale i erotická výchova. V tělocvičně, z které byl mezitím v podstatě vybudován jakýsi koncertní nebo divadelní sál, byly lavice a podium a tam zkoušel Schächter koncertní provedení Prodané nevěsty. My chlapci jsme se v každé volné chvíli zúčastnili jeho zkoušek. Byla to hudba, která nám vnikala do srdce i do duše a my jsme každou notu, každý recitativ a každou árii znali a samozřejmě neuměle si ji předzpěvovali. Totéž se pak událo i s Hubičkou. Dodnes jsou tyto opery pro mne takovou silně etickou, estetickou a krásnou hudbou a krásným zážitkem, kdykoli je slyším. Vzpomínám si na chvíli, kdy celý sál při premiéře Prodané nevěsty ve škole v L 417 v slzách poslouchal, nesmírně dojat a nesmírně nadšen. My sami jsme se pokoušeli nastudovat a hrát divadlo a kabarety, což byla mj. příležitost, jak se stýkat s děvčaty. Z vedlejšího dívčího domu, myslím, že to bylo L 410, jsme zvali na návštěvu děvčata a společně jsme nacvičovali básně - např. Wolkera. Obohacovalo nás to také o zážitky společného života a společného vycházení s děvčaty. To vše bylo na úrovni naprosto čisté a nesmírně - mohu-li užít toho slova - galantní, nebo rytířské. Žádný z chlapců se neodvážil nikdy říct něco vulgárního.

Obrovský význam pro nás měly sportovní události. Každý domov měl vlastní fotbalové mužstvo a pořádali jsme turnaje, které probíhaly nahoře na šancích (když byly otevřené), kde bylo fotbalové

hřiště. Dělali jsme si vlastní tabulky, i vlastní dresy nám ušili. V přízemí měly ženy takovou dílnu, kde chlapcům opravovaly šaty a nejnnutnější opravy na prádlo a na oděvu, a ty nám ušily sice primitivní, ale přece jenom dresy. Každý byl hrdý, že je členem nějakého kolektivu, který je semknutý a který má nějaký cíl a nějaké poslání. Přátelství těch chlapců v domově byla obrovská pomoc. Je to jedna z neopakovatelných věcí, na kterou vzpomínám s láskou a s dojetím. Samozřejmě, že se tam občas vyskytly rozmršky a ne každý například snášel s nadhledem svou přezdívku, ale nikdy nedošlo k nějakým zásadním sporům. Pokud se někdo choval nedobře nebo neslušně, rozhodl vždy starší domova (každý domov měl i svého chlapeckého staršího) a pokud šlo o vážnější spor, přišel Arno a vysvětlil chlapcům, že tak se chovat nesmějí a že jestli chtějí být skauty, musí také skautské zásady dodržovat. Vládla tam taková jistota, že až válka skončí, zůstaneme i nadále přáteli, že to pro náš další život bude velká posila a že se vždycky budeme stýkat jako lidé dospělí a již neponižovaní, ale stále čestní a přátelští

Z balíčků, které nám z domova posílala naše bývalá kuchařka, nám vařila kaše, třeba krupicové, a polévky, ale vždycky vařila spíš mně a bratrovi, než sobě, přestože jistě měla také hlad. Hlavně ale měla starost, aby děti netrpěly tak, jak trpěly ty ostatní. Ale popravdě řečeno, i když jsem viděl tu hroznou bídu v Terezíně, staré lidi, kteří stáli u výdeje jídla, prosili o trošku polévky nebo o zbytek nějakých brambor či šlupek, my děti jsme skutečným hladem netrpěly. V naší škole to bylo zřízeno tak, že balíčky, které už nebyly doručitelné, byly rozdávány mezi děti, například jako odměna.

Můj bratr chodil do práce, ale my děti jsme vykonávali pouze nějakou naprosto zanedbatelnou práci před školou, kde byla malá zahrádka. Snažili jsme se tam něco vypěstovat, ale myslím, že jsme to vždycky snědli dříve, než to vyrostlo, takže z toho moc užitku nebylo. Ale chodili jsme do školy i na pravidelné vyučování. Učitele si již nepamatuji, ale vzpomínám si, že se tam učili počty, zeměpis, snad dějepis a další předměty. Také mezi nás chodil rabín, který nám vysvětloval podstatu židovských svátků. Myslím, že to bylo docela dobře organizováno - samozřejmě to bylo tajné, vždycky stála venku nějaká hlídka a když šel nějaký četník nebo Němec, museli jsme ty sešity schovat a předstírat, že si hrajeme. Myslím, že to fungovalo dobře a že jsme tuto část našeho života nezanedbávali.

V Terezíně, to byla pro mě doba dospívání, doba, kdy se přede mnou otevíral svět a kdy jsme si nikdy, ani na okamžik, nemyslili, že bychom nepřežili. Vždycky to bylo pro nás jenom takové intermezzo, takový zlý sen. Myseli jsme si, že nás skutečný život teprve čeká a nikdy jsme ani na okamžik nevěřili, že bychom se tohoto života, té svobody neměli dočkat. Samozřejmě, že ty písně o tom, komu vadí temný hradeb stín, kdo po městě nad Vltavou zatouží ukazují, že to byla pro nás také hrůza, splen a těžké chvíle, které jsme prožívali při stesku po domově, ale vždycky se to nějakým způsobem překonalo, denní život šel dál a víra nás neopouštěla. Také jsme začali na sebe více dbát, abychom byli dobře oblečení, abychom nechodili jako vandráci a abychom se líbili děvčatům. Život v Terezíně, to pro mne nebyla ta hrůza, která přišla později. Můj bratr už v té době nebyl na čtyřístasedmáctce, nýbrž byl domově Q 317. (Zdroj: www.holocaust.cz).

